U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci navrhovatele: **J. Š.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Tesákem, advokátem se sídlem Jaselská 23, Brno, proti odpůrci: **Statutární město Zlín**, se sídlem nám. Míru 12, Zlín, v řízení o návrhu na zrušení části opatření obecné povahy – Územního plánu Zlína, vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 67 A 3/2012, o námitce podjatosti soudce Krajského soudu v Brně JUDr. Davida Rause,

takto:

Soudce Krajského soudu v Brně JUDr. David Raus **je vyloučen** z projednávání a rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 67 A 3/2012.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem ze dne 12. 9. 2012 se navrhovatel u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“) domáhá zrušení části opatření obecné povahy – Územního plánu Zlína. Řízení o tomto návrhu vede krajský soud pod sp. zn. 67 A 3/2012.

[2] Podáním ze dne 19. 9. 2012 navrhovatel prostřednictvím svého právního zástupce vznesl v dané věci námitku podjatosti předsedy senátu 67 A krajského soudu JUDr. Davida Rause, která je odůvodněna údajným negativním vztahem tohoto soudce k zástupci navrhovatele.

[3] Právní zástupce navrhovatele – JUDr. Jaroslav Tesák – v tomto podání uvedl, že od 1. 11. 2004 zastával funkci předsedy senátu krajského soudu, jehož členem byl od dubna roku 2006 též JUDr. David Raus. Dne 21. 7. 2008 byl na JUDr. Jaroslava Tesáka podán návrh na zahájení kárného řízení, v jehož rámci byl jako jeden z důkazů navržen výslech JUDr. Davida Rause. Nadto z odůvodnění kárného návrhu jednoznačně vyplývá, že byl podán na základě upozornění posledně jmenovaného soudce. Ten také nakonec při jednání o kárném provinění u Vrchního soudu v Olomouci dne 24. 11. 2008 svědčil ve prospěch žaloby vůči osobě JUDr. Jaroslava Tesáka. Tato skutečnost vyplývá z rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 12. 2008, č. j. 1 Ds 12/2008 – 139, a Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2009, sp. zn. 1 Skno 1/2009.

[4] JUDr. Jaroslav Tesák uzavřel, že mezi ním a JUDr. Davidem Rausem došlo k nárůstu animozity ještě v době před podáním návrhu na zahájení kárného řízení. Vzhledem k průběhu kárného řízení tato animozita trvá i nyní a právní zástupce navrhovatele je proto přesvědčen, že by měl Nejvyšší správní soud JUDr. Davida Rause vyloučit z projednání předmětné věci.

[5] K vznesené námitce podjatosti se dne 21. 9. 2012 vyjádřil soudce JUDr. David Raus, který potvrdil, že v období od jara 2006 do podzimu 2008 musel s JUDr. Tesákem spolupracovat v rámci senátu krajského soudu a že tato spolupráce nefungovala. Uvedl též, že jeho upozornění na to, že JUDr. Tesák vydává senátní rozhodnutí, aniž by o nich senát skutečně rozhodl, se stalo jedním z důvodů podání kárné žaloby. Je také pravdou, že v kárném řízení o praktikách JUDr. Tesáka při vydávání rozhodnutí svědčil. JUDr. Raus však doplnil, že se z jeho pohledu nestalo, že by pracovní neshody přerostly do osobní roviny natolik, aby měl vůči JUDr. Tesákovi v současnosti jakkoli negativní, či dokonce animózní vztah. Nemá k tomu žádného objektivního důvodu a ani subjektivně nic takového necítí. JUDr. Raus uzavřel, že se bez jakýchkoli subjektivních pochybností necítí být podjatým.

[6] Dne 21. 9. 2012 krajský soud předložil věc k posouzení Nejvyššímu správnímu soudu, který ji obdržel dne 25. 9. 2012.

[7] Navrhovatel následně písemně zareagoval na vyjádření JUDr. Davida Rause k podané námitce podjatosti. V přípisu ze dne 4. 10. 2012 uvedl, že předmětné vyjádření nepovažuje za pravdivé. Vzhledem ke skutečnosti, že zástupce navrhovatele a JUDr. Raus spolu přibližně tři roky pracovali, znali se samozřejmě osobně, avšak poté, co na JUDr. Tesáka byla podána na základě upozornění JUDr. Rause kárná žaloba, staly se jejich vztahy animózními. Jako doklad, že shodně vnímal vzájemné vztahy i JUDr. Raus, předložil JUDr. Tesák část protokolu o ústním jednání u Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 11. 2008, sp. zn. 1 Ds 12/2008, kde sám JUDr. Raus uvádí, že předmětná událost *„poznamenala naše vztahy“* a že *„až od té doby jsou ty vztahy špatné“*. Ze shora uvedeného je dle JUDr. Tesáka jednoznačné, že JUDr. Raus není schopen v této věci objektivně rozhodovat, a proto trvá na jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí ve věci navrhovatele.

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[9] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým

je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[10] Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

[11] Z ustálené judikatury zdejšího soudu (srov. např. rozsudek ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 – 70) a také Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud např. v nálezu ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05, *„vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti“* (srov. též nález sp. zn. I. ÚS 167/94 ze dne 27. 11. 1996). V uvedeném nálezu současně uvedl, *„že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto; nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z hmotněprávního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou.“* Ústavní soud v tomto svém nálezu (obdobně jako např. v nálezu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. III. ÚS 448/04) poukázal na skutečnost, že rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci (*personal conviction of a particular judge*), objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (*guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect).*

[12] Lze tak shrnout, že při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám. Rozhodující pro výrok o podjatosti či nepodjatosti soudce proto nemůže být ani hodnocení subjektivního pocitu soudce, ani hodnocení osobního vztahu k účastníku řízení, nýbrž objektivní úvaha, zda s ohledem na zjištěné okolnosti případu lze mít za to, že soudce by mohl být podjatý.

[13] Soud v souladu se shora předestřenými východisky při posuzování předložené námitky podjatosti zkoumal, zdali lze mít na základě objektivní úvahy zato, že soudce JUDr. David Raus by mohl být v dané věci podjatý. Přitom vycházel z hmotněprávního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou, a vzal v úvahu, že postup, kdy je

věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je postupem výjimečným. Subjektivní hledisko navrhovatele a dotyčného soudce bylo pouze podnětem k samotnému zkoumání.

[14] Skutkové okolnosti popsané a doložené právním zástupcem navrhovatele a potvrzené soudcem krajského soudu JUDr. Davidem Rausem z objektivního hlediska vyvolávají pochybnosti o jeho nestrannosti. Upozornění tohoto soudce bylo jedním z důvodů pro zahájení kárného řízení vedeného proti právnímu zástupci navrhovatele, v tomto řízení JUDr. Raus vystupoval jako svědek a svou výpovědí podpořil závěry uvedené v kárné žalobě. V rámci kárného řízení pak výslovně uvedl, že toto řízení a události jemu předcházející, poznamenaly jeho vzájemné vztahy s JUDr. Tesákem, které sám označil za špatné.

[15] Jakkoliv tedy Nejvyšší správní soud akceptuje tvrzení JUDr. Rause, že subjektivně se podjatý necítí, za dané procesní situace akcentuje objektivní pohled a konstatuje, že ze strany účastníků řízení i třetích osob nelze vyloučit pochybnost o jeho nestrannosti.

[16] Důvodem vyloučení soudce pro podjatost je totiž garantovat spravedlivý proces, jehož základním předpokladem je nezávislost a nestrannost, a nelze proto připustit, aby soudci rozhodovali v případech, kdy by jejich osobní nepříznivé vztahy s právním zástupcem účastníka řízení mohly vyvolávat zdání, že soudce nestranný není.
[17] Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudce JUDr. David Raus je vyloučen z projednávání a rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 67 A 3/2012.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2012

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně

senátu